Voorzitter,

Op 15 juni hebben wij het coalitieakkoord besproken, een akkoord met richting en ambities. Vandaag ligt de Kadernota voor en daarmee zitten we op het moment waarop die richting ook daadwerkelijk vertaald moet worden naar keuzes.

Het nieuwe college is inmiddels geïnstalleerd. En helaas, college, de wittebroodsweken zijn vanaf nu voorbij. De mouwen moeten worden opgestroopt en de schouders eronder. En met het warme weer van vandaag wordt dat sowieso zweten, dus laten we zorgen dat het ook ergens toe leidt.

En voorzitter, wat we eerder bij de bestuursrapportage al zagen, zien we hier terug, maar nu gaat het erom wat we ermee doen.

Voor ons als Leefbaar Borger-Odoorn begint het altijd bij de inwoner. Alles wat wij hier besluiten, moet uiteindelijk merkbaar zijn voor de mensen in onze dorpen. En als je kijkt naar wat inwoners merken, dan begint dat bij de portemonnee.

We zien een groeiende gemeente. Er worden woningen bijgebouwd en daarmee nemen de opbrengsten uit de OZB vanzelf toe. Met alle bouwplannen die er liggen, zal dat alleen maar verder groeien. En toch wordt ervoor gekozen om de OZB te verhogen. Dat kan, maar dan moet je het wel kunnen uitleggen. Want inwoners voelen geen Kadernota of coalitieakkoord, die voelen de rekening. Dus welk probleem lossen we hier concreet mee op? En waarom is extra lastenverzwaring nodig, terwijl de inkomsten al toenemen?

Hetzelfde geldt voor de toeristenbelasting. Een verhoging van maar liefst 42% is fors. En juist dan moet je kritisch kijken naar het systeem erachter. Op dit moment maken we nauwelijks onderscheid. We hebben maar drie categorieën; groepsaccommodaties, campings en hotels/BenB/bungalowparken. Maar in de praktijk is dat onderscheid te grof.

Dat betekent namelijk dat iemand die 50 euro per nacht betaalt voor een eenvoudige kamer hetzelfde aan toeristenbelasting afrekent als iemand die 250 euro per nacht in een hotel met 100 kamers betaalt.

En dat terwijl juist die goedkopere accommodaties vaker worden geboekt door mensen met een smallere beurs. Je wilt voorkomen dat juist die doelgroep afhaakt en uitwijkt naar elders, omdat een overnachting onnodig duur wordt. Dat is niet uit te leggen.

Zeker niet voor kleinere ondernemers. Die willen hun prijzen betaalbaar houden en zichzelf niet uit de markt prijzen, terwijl hun kosten al flink zijn gestegen, onder andere doordat de btw is verhoogd van 9 naar 21 procent. En nog erger is het dan als je ook moet constateren dat een camping, waar eenvoudig een tentje op het gras kan worden geplaatst niet te maken heeft gehad met een verhoging van 9 naar 21%. Die zijn wel op het oude tarief gebleven. Op het btw-tarief hebben we als gemeente geen invloed maar het is wel goed om even dat verschil te benoemen voorzitter.

Juist daarom moeten we die indeling verder verfijnen. Door extra categorieën toe te voegen, met een eigen tarief dat beter past bij de prijs en de schaal van de aanbieder. Daarom dienen wij een motie in om dit eerlijker te organiseren en het systeem beter te laten aansluiten bij de werkelijkheid. Onder de streep hoeft dit geen effect te hebben op de opbrengst, laten we die ook nog even benadrukken.

Voorzitter,

Als je kijkt naar deze keuzes, de keuze om zowel de OZB als de toeristenbelasting te verhogen, dan zie je dat ze niet op zichzelf staan. We weten dat het ravijnjaar eraan komt en dat de financiële ruimte onder druk staat, en dat betekent dat we keuzes móeten maken en dat niet alles meer kan. We spreken het nog niet uit, maar als je de stukken leest, zie je het gebeuren: bezuinigingen komen eraan.

Het is begrijpelijk dat er in deze fase nog niet volledig is geprioriteerd, gezien de recente verkiezingen en het beleidsarme karakter van deze kadernota. Maar juist daarom is dit wel het moment om daar een volgende stap in te zetten.

In zowel de Kadernota als het coalitieakkoord staan ambities, op wonen, voorzieningen, een burgerberaad en een fonds voor initiatieven. Dat kost geld. Maar dat betekent ook dat niet alles tegelijk kan. Dus waar ligt de prioriteit? Wat doen we wel en wat doen we niet?

Wat Leefbaar Borger-Odoorn betreft is één ding duidelijk: de rekening mag niet bij inwoners en ondernemers terechtkomen!

Die druk op financiën zien we ook in onze regio. Zoals recent nog in de pers is geschetst, dreigt de economie in Oost-Groningen en Zuidoost-Drenthe zelfs licht te krimpen. Als dat doorzet, komen we in een neerwaartse spiraal terecht: minder investeringen, minder

werkgelegenheid en uiteindelijk minder voorzieningen. En we weten wat er dan gebeurt. Jongeren trekken nog vaker weg. Daarmee raakt het niet alleen de economie, maar ook de toekomst van onze dorpen. Accepteren we dit of sturen we bij? Graag een reactie van het college.

En als je kiest voor mensen voorzitter, kom je vanzelf bij wonen. We zien in zowel het coalitieakkoord als de Kadernota dezelfde lijn: maatwerk en ruimte voor nieuwe woonvormen. Dat is goed. Maar bevestigen is nog geen uitvoeren.

En tegelijkertijd laat het woningmarktonderzoek zien dat de vraag steeds meer verschuift naar huur, niet omdat mensen dat willen, maar omdat kopen steeds minder bereikbaar wordt. Daar zit de echte spanning. Dus moeten we bouwen wat nodig is, passend bij onze dorpen, maar niet door alles mogelijk te maken door regels zover mogelijk op te rekken. Duidelijke kaders dus, met ruimte voor wat wél kan, samen met inwoners. Daarom moet de participatieverordening en het bijbehorende beleid er snel komen. En hetzelfde geldt voor het volkshuisvestingsprogramma. Dat is aangekondigd, maar wanneer ligt het er en wanneer merken inwoners daar iets van? Ook hierop graag een reactie.

We maken vandaag dus keuzes, terwijl de uitwerking nog moet volgen. Maar voorzitter, dan moeten die keuzes straks wel standhouden.

En dan gaan we gelijk maar naar ons laatste punt voorzitter, waarbij we even de vinger op een zere plek gaan leggen.

De Omgevingswet.

We hebben vorige week een duidelijk signaal gekregen over vertrouwen in het college. Maar als we deze stukken lezen, dan moeten we dat signaal bij deze ook gewoon weer teruggeven. Want wat hier staat, is dat de basis niet op orde is. Er ontbreekt juridische capaciteit. Expertise moet nog worden opgebouwd. En tegelijkertijd nemen wij wel besluiten binnen datzelfde kader. En dan is de vraag onvermijdelijk: Hoe juridisch houdbaar zijn de besluiten die wij hier met elkaar nemen?

We hebben in Klijndijk gezien wat er gebeurt als het schuurt. Dat mag geen uitzondering zijn, dat moet een waarschuwing zijn. Dit gaat niet om een detail. Dit gaat over de kwaliteit van onze besluitvorming. En daarmee ook over het vertrouwen van inwoners.

Afrondend voorzitter,

Wij hebben als fractie een groot aantal vragen. Over de lasten voor inwoners. Over keuzes en prioriteiten. Over de uitvoerbaarheid van plannen. En over de juridische basis onder onze besluiten. Wij horen dan ook graag de antwoorden van het college.

Want uiteindelijk gaat het niet om deze stukken.
Het gaat om wat inwoners merken van de besluiten die wij vandaag met elkaar nemen!

Dank u wel.